

RAKOVNICKÉ OBEČNÉ NOVINY

Číslo 2
★
Ročník V
★
Február
2005

Všetky náklady spojené s vydávaním a rozširovaním hradí obec Rakovníca

Foto: Dr. Sabo

Veľa lásky potrebuje každý

Naša spoločnosť preberá nové druhy sviatkov. Prichádzajú k nám z celého sveta. Jedným z nich je oslava Valentína. Sviatok zaľúbených, zamilovaných, vyznania lásky, spolupatričnosti ľudí, radosť zo života tak by sa dalo charakterizovať oslavovanie Valentína. Urobiť radosť inému preukazovaním láskavosti, priateľskej náklonnosti je obojstranne príjemné. Nehanbime sa za svoje city. Čo krajšie môže byť ako láska. Tá kvitne v každom čase a v každom veku. Je to naša súčasť života, bytia. Bez

lásky sa žiť nedá.

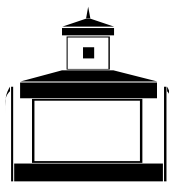
Vyjadrenie lásky má mnohé formy. Najčastejšie je slovom, básňou, listom, maľbou, gestom, tancom, piesňou atď. Symbolom lásky je farba, srdce, zvieratko alebo iná vec, predmet. Láska tvorí vzťahy krátkodobé, dlhodobé, celoživotné, priateľské, manželské, obdivné, ľúbostné... Najkrajšie piesne sú o láske. Najkrajšie knihy, básne tiež o láske. Všetko čo súvisí s láskou a jej prejavmi je pekné, krásne, úžasné a večné. Známe slová "milý, milá, ľúbim, milujem ťa z celého

srdca, patrí ti telom i dušou" rozochvejú nejednu slečnu, ženu. Opätovanie prináša blaho, ktoré sa nedá ničím nahradiť.

Lásky je stále málo. Lásky nikdy nie je dosť. Každý z nás ju potrebuje. Čím jej máme viac, tým sme ľudskejší. Láska hory prenáša a blahodárne pôsobí na každého človeka. Dávajme ju nezištne. Nech nás spája a sprevádza celým životom. Prajeme Vám veľa lásky nielen vo sviatok ale aj v každodennom živote. Buďte presiaknutí láskou a šťastím.
Vaše RON

Prospievať iným je vlastnosťou
pováh vznešených

Komenský

Najstaršia pamiatka

Kostol Sv. Márie Magdalény je situovaný severne od dnešnej údolnej dediny Rakovnica, na čistinke miernej náhornej planiny, uprostred lesa, pod vrchom Mních. Jeho bezprostredné okolie je v súčasnosti neobývané.

Neskororománsky kostol v Rakovnici bol postavený niekedy koncom 13. storočia alebo začiatkom 14. storočia. V roku 1362 /?/ sa

Bočný oltár

obyvatelia pôvodnej obce presťahovali nižšie do údolia, do novozaloženej osady zvanéj Nová Ves /Újfalu/. Toto pomenovanie sa zachovalo v ústnom podaní dodnes. Po založení novej obce starý kostol, vzdialený teraz od obydli obyvateľov, pomaly púšťal a rozpadával sa. Pravdepodobne aj turecký vpád zanechal znateľné stopy na kostole, ktorý do 17. storočia stál ako zrúcanina. Na konci 17. storočia, možno v súvislosti so "záračným" prameňom, ktorý vyviera neďaleko kostola, bol kostol opravený. Poškodené časti muriva boli dostavané, kostol dostal nový inventár a bol zasvätený Sv. Márii Magdaléne. Od tých čias sa používal ako pútnické miesto. Dnes sa používa na bohoslužobné účely raz do roka (16. aug.). Kostol je jednolodový so

štvorcovou, rovno zakončenou apsidou s okienkom v jej závere. Skladá sa z pozdĺžnej lode prestropenej novým rovným doskovým stropom a pomerne širokého kvadratického chóru, zaklenutého valenou klenbou s mierne stlačeným čelným oblúkom. Víťazný oblúk nie je vyjadrený. Priestor lode presvetľuje trojica vysokoposadených jednoduchých okien s polkruhovým tvarom záklenku v južnom múre. Okná so šikmým obojstranne roztvoreným ostiením a klesajúcim prahom majú úzke štrbinové výrezy. Ostenia okien sú nejednotné, upravené. Chór osvetľujú okná rovnakého typu po jednom v strede východného a južného múru. Podlahy v objekte sú nové, betónové, chórová úroveň je oproti nivelete zvýšená o jeden schodiskový stupeň. Dnešný vstup do objektu je zo západnej fasády jednoduchým dreveným portálom s pravouhlým nadpražím s ľudovou bránou.

Východnú fasádu tvorí rovný uzáver apsidy so štrbinovým okienkom uprostred fasády. Okienko má vymurované ostenie a nepravidelné oblé zakončenie so širokou špaletou zvonku i zvnútra. Z ľavej strany je viditeľná východná časť oporného piliera, pristavaného k nárožiu apsidy z južnej strany. Fasáda je hladká bez ozdôb.

Západná fasáda je hladká bez ozdôb s vchodovými drevenými

dverami uprostred, bez kamenného ostenia. Z dvoch strán na nárožiach sú pristavané oporné piliere. Táto časť fasády má pôvodný štítový múr zo starej stavby. Predstavaná predsieň má 3 kovové stĺpy na spôsob portika, vznikla v roku 1970, pri zastrešovaní kostola plechom.

Severná fasáda je hladká, bez ozdôb. Tvorí ju severná fasáda lode a apsidy. Na pravom nároží lode je

Hlavný oltár

pristavaný oporný pilier.

Južná fasáda je viditeľná z prístupovej cesty. Fasáda je štvorosová, s 3 oknami lode a 1 okno lode, na pravom nároží lode a na nároží apsidy. Pilieri siahajú do polovice výšky okien. Okná sú úzke, štrbinové, zakončené oblúkom, so šikmou špaletou zvonku i zvnútra. Okno apsidy má pôvodnú mrežu. Fasáda je hladká bez ozdôb.

Objekt je zastrešený vysadenou valbovou strechou s plechovou krytinou, ktorá pred západným priečelím je vysadená na železné piliere (otvorená predsieň). Prístup do podkrovia je z lode kostola otvorenou v doskovom strop.

Kostol Sv. Márie Magdalény je zaradený do zoznamu kultúrnych pamiatok Slovenska. Pútnický kostol, v horách nad obcou, je našou najstaršou a najcennejšou pamiatkou.

Celkový pohľad na kostol pri vstupe

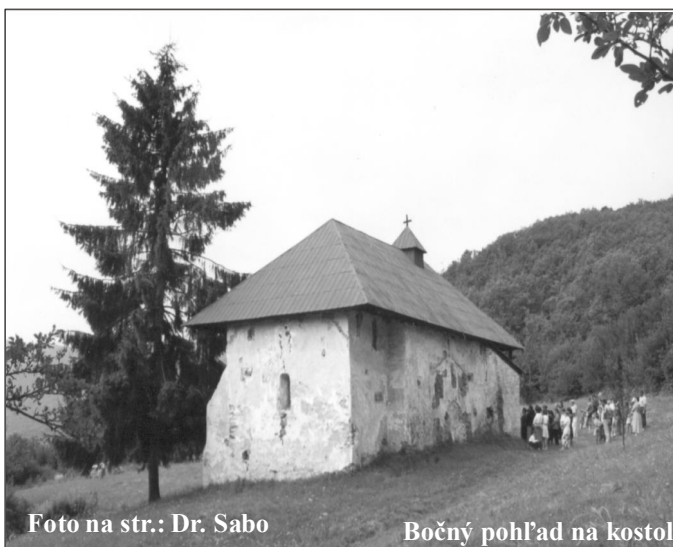
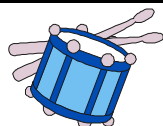

Foto na str.: Dr. Sabo

Bočný pohľad na kostol

Krátke informácie

① **RON potrebuje.** RON hľadá a potrebuje:

- počítačového grafika, alebo občana ktorý sa touto činnosťou zaoberá.
- korešpondenta zo zasadnutia OZ v Rakovníci. Môže byť poslanec, člen komisie, občan obce, ktorý sa zúčastňuje zasadnutí.

Prihlásiť sa môžete u starostu obce alebo šéfredaktora RON. Kontakt je v tiráži novin.

① **Vyzývajú.** Občania vyzývajú volených predstaviteľov obce, aby prostredníctvom RON hodnotili svoju prácu, činnosť komisií, plnenie volebného programu, vlastné aktivity, prácu pre obec a občanov. Polovica volebného obdobia je za nami, a preto je potrebné vedieť, čo sa urobilo a čo ešte môžeme očakávať.

① **Ohňostroji.** Obec sa rozlúčila so starým rokom klasickým ohňostrojom, ktorý bol v parku pri pomníku.

① **Oslavovali.** V materskej škole pred vianočnými sviatkami oslavovali príchod Mikuláša (Deda Mráza). Oslava bola spojená s pekným programom.

① **Tradičná.** Tradičná Štefanská zábava bola v našom kultúrnom dome. Usporiadal ju TJ Baník v Rakovníci. O občerstvenie sa postaral náš občan J. Varga. Celá zábava bola dobre pripravená a hudba dobrá.

① **Predali.** Obecný úrad predal veľkokapacitný kontajner na odpad na základe žiadosti J. Kóňovi za 1.500,- Sk.

① **SOČ.** Naša študentka SPŠ stavebnej v Rožňave, Katka Kravecová vypracovala prácu na tému "Z dejín a súčasnosti obce Rakovníca". Práca bola prezentovaná v rámci Stredoškolskej odbornej činnosti (SOČ). Touto činnosťou prispela k dobrej propagácii obce.

① **Počítač.** Materská škola získala počítač, ktorý využijú aj deti. Je známe, že deti skôr než sa naučia čítať a písať ovládajú mnoho úkonov s počítačom.

Zasnežená cesta

Sponzorom bola Slovenská sporiteľňa pobočka v Rožňave.

① **Čerstvý.** Po dlhšom období suchej, prašnej zimy nám napadol čerstvý sneh 20. 1. 2005. Najväčšiu radosť mali deti.

① **Naša knižnica.** V knižnici máme 1881 kníh. Z toho 317 náučná literatúra a poézia, 1439 beletria a detská literatúra. 125 kníh z celkového počtu boli knižnici darované. Stálych čitateľov je 70. Každoročné podujatia v knižnici sú k P. Dobšinskému, stretnutia so žiakmi a rodičmi, stretnutia s deťmi z materskej školy.

① **Postupuje.** O Petrovi Bradáčovi sme už písali. Spieva so skupinou Tristana. Skupina vydala 3 štúdiové CD, 1 celoštátne - BACK TO THE FUTURE vydané v Českej republike. CD sa dá kúpiť v ČR, SR a Nemecku. Peter sa neustále zdokonaľuje hlasovými cvičeniami. Držíme mu palce.

① **Autor.** Zistili sme, že autorom projektu pomníka v parku je Ing. Ladislav Sedlák.

① **Pripomíname si.** Obec Rakovníca si tento roku pripomína 60. výročie oslobodenia obce. Obec bola oslobodená 23. januára 1945 sovietskou armádou.

① **Relikvie.** Medzi najstaršie huteľné pamiatky našej obce patria dve historické drahocennosti. Je to richtárska (starostovská) kovová truhlica (ládička) a hasičská trúbka. Každá z cenností má viac ako sto rokov.

① **Hľadáme.** OcÚ a RON hľadajú známu historickú cennosť obce - obecný bubon. Ak by niekto o tejto pamiatke vedel oznámte to starostovi obce alebo RON. Za spoluprácu vopred ďakujeme.

① **Tabule.** Súčasťou histórie našej obce boli a sú aj všetky verejné tabule označenia obce, školy, knižnice počas celej jej histórie. Možno sa ešte niečo nájde niekde zabudnuté. Okrem toho sú pre obec cenné aj staré tabule s názvami obchodov. Akékoľvek informácie môžete poskytnúť starostovi obce alebo RON. Aj pri tejto pomoci vám ďakujeme.

① **História sviatku sv. Valentína.** Cisár Claudius zakazoval rímskym vojakom ženiť sa, aby ich manželské radovánky neodvádzali od plnenia vojenských povinností. Biskup Valentín to považoval za porušenie Božieho zákona, preto snúbencov potajomky oddával. Skončil vo väzení, ale i tam pomáhal prenasledovaným kresťanom,

Obec pod snehom

za čo ho dal cisár 14. februára roku 270 popraviť. Valentín pred smrťou tajne poslal žalárnikovej dcére lístoček z vyznaním lásky. To odhaľuje korene populárnych "valentínok".

Zimná romantika

Foto na str.: Dr. Sábó

Asfaltárske práce v obci

V roku 2003 sa realizovalo betovanie :

pod hostincom v hodnote cca 10.000,- Sk

- asfaltovanie začiatok cca 40 m², po dedine v hodnote 20.000,- Sk

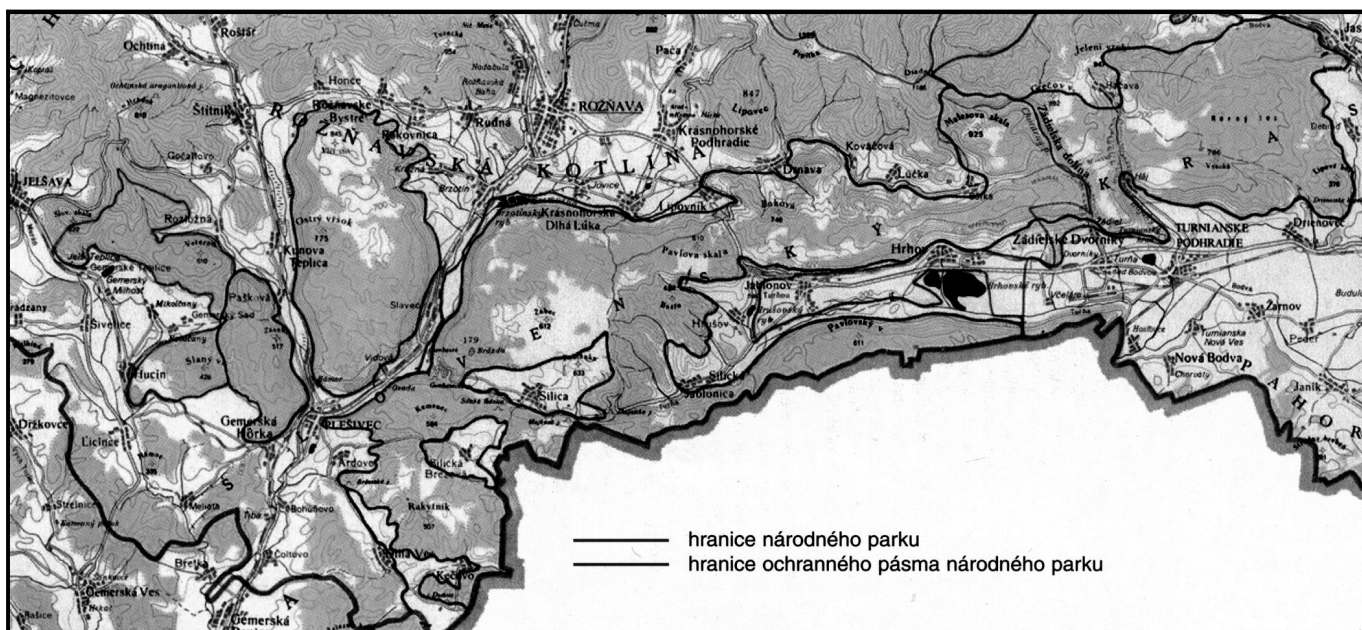
V roku 2004 po plynifikácii sa uskutočnilo :

- rezanie asfaltu	60 m
- výkop prebytočného materiálu	111,5 m ²
- asfaltová vrstva a jej zhutnenie	149,56 m ²

V celkovej sume

71.898,- Sk

Asfaltárske práce uskutočnila dodávateľsky firma SANAS z Rožňavy

Národný park Slovenský kras

Národný park Slovenský kras s rozlohou 36 100 km² (plus ochranné pásmo s rozlohou 34 900 ha) je zatiaľ najmladším národným parkom na Slovensku. Vyhlásili ho 5. apríla 2002. Od roku 1979 bolo toto mimoriadne hodnotné prírodné prostredie s dokonale rozvinutými krasovými javmi chránené ako chránená krajinná oblasť. Jeho dôležitosť a význam umocňovala skutočnosť, že ho zaradili do medzinárodnej siete biosférických rezervácií *Man and Biosphere*. Jaskyne a priepasti Slovenského krasu a maďarskej oblasti Aggteleki Karszt sa v roku 1995

dostali na Zoznam svetového prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO. Na území Slovenského krasu sa uplatňuje prísnejší režim ochrany v 14 prírodných rezerváciách a 9 prírodných pamiatkach.

Národný park sa nachádza v juhozápadnej časti východného Slovenska v okresoch Rožňava a Košice-okolie. Územie národného parku pozostáva z troch od seba oddelených častí, ktoré predstavujú jednotlivé krasové planiny. Od západu na východ sú to samostatné planiny Koniarska a Plešivská, ďalej Silická planina, Horný a Dolný vrch, Zádielska a Jasovská planina, ktoré predstavujú komplex rozčlenený tiesňavami, geologickým rozhraním a kotlinami. Prírodné pokračovanie krasového územia je v Maďarsku, južnú hranicu predstavuje štátna hranica.

Nadmorské výšky sa na území pohybujú od 200 do 900 m. Geologická stavba podmienila vznik unikátneho krasového územia. Asi pred 205-225 miliónmi rokov sa usadili mohutné karbonátové komplexy rífových a lagunárnych vápencov s hrúbkou nad 2 km, ktoré boli vo forme príkrovu (nazvaného silickým), dotransportované do dnešnej oblasti Slovenského krasu. Svojimi vlastnosťami podmienili vznik rozmanitých krasových javov. V Slovenskom krase sa vyskytujú všetky krasové formy. Sú to škrapy, krasové jamy (závrty) a priehlbne, úvaly, hlboké kaňonovité doliny i tiesňavy. Vysokú úroveň skrasovatenia územia potvrdzuje

výskyt veľkého počtu podzemných dutín a jaskýň. Z nich sú turisticky sprístupnené jaskyne: Domica, Gombasecká jaskyňa, Jasovská jaskyňa a Ochtinská aragonitová jaskyňa. Svojrázne podmienky územia sa odrazili v rozmanitosti flóry a fauny.

Slovenský kras so svojimi jedinečnými prírodnými hodnotami srdečne víta návštevníkov národného parku a zároveň ďakuje za ochranu prírodných hodnôt vzácného a zaujímavého územia.

Ladislav Lešták
a RON

Množstvom zbery - poplatky podľa množstva

Druhy množstvom zberov

Prioritami odpadového hospodárstva (OH) je prevencia (predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov) a maximalizácia materiálového zhodnocovania. Skládky sa stále plnia odpadmi. Občania sú slabo motivovaní k tomu, aby robili s odpadmi niečo pozitívne. Účinným nástrojom sú **miestne poplatky za odpady**.

Novým zákonom o odpadoch č. 223/2001 Z. z. sa znoveľoval zákon č. 544/1990 Zb. o miestnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a zaviedol sa nový miestny poplatok za zber, prepravu a zneškodňovanie komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov. Výšku tohto poplatku za odpady si môžu obce podľa platnej legislatívy stanoviť dvoma spôsobmi **paušálne na osobu alebo podľa množstva odpadov**. Je to na ich uvážení, ktorý spôsob si vyberú.

Nie žeby obce zabúdali vyberať tieto poplatky, ale častokrát ich iba vyberajú bez nejakej premyslenej stratégie. Mnohé obce vyberajú poplatky za odpady iba preto, aby pokryli náklady na odpadové hospodárstvo. To je v súčasnosti už nedostatočný cieľ, resp. iba čiastočný cieľ. Vôbec nie je jedno, či sa za peniaze financuje skládkovanie, spaľovanie alebo triedený zber, recyklácia, kompostovanie, atď. Vôbec nie je jedno, aká je štruktúra týchto poplatkov a akým spôsobom sa stanovuje ich výška pre domácnosť alebo organizácie. Práve **štruktúra poplatkov za odpady a spôsob ich stanovenia** môže obciam veľmi výrazne pomôcť pri dosahovaní environmentálnych cieľov, napr. dosahovať záväzné ciele z Programu odpadového hospodárstva na materiálové zhodnotenie (separácia, kompostovanie) a ekonomických cieľov (racionalizácia nákladov, úspory).

Peniaze hýbu svetom, ale aj ľuďmi s odpadmi. Prečo teda nemotivovať občanov a organizácie k vyššej separácii, kompostovaniu... cez ich peniaze, teda cez miestne poplatky za odpady?

Paušálne určené poplatky na osobu a rok majú dve základné a veľké nevýhody: nespravodlivosť (každý občan platí rovnako bez ohľadu na množstvo odpadov, ktoré sám vyprodukuje) a environmentálna neprospešnosť (podporuje to tvorbu odpadov, resp. nemotivuje občanov k znižovaniu a triedeniu odpadov). Pri množstvom zberoch sú tieto nevýhody výrazne eliminované. Skúsenosti s množstvom zbermi a platením poplatkov za odpady podľa množstva odpadov od jednotlivých domácností a organizácií už dokázali po celom svete, že tento spravodlivejší systém spoplatňovania výrazne prispieva k ochrane životného prostredia, pretože sa dosahuje oveľa vyššia účinnosť triedenia surovín a dokonca sa aj znižuje tvorba odpadov.

Slovenská legislatíva používa (ale nedefinuje) pojem "množstvom zber". Vo svete sa pre množstvom zbery používa dosť široká plejáda rôznych názvov (napr. variabilné, čiže premenlivé platenie, platenie podľa jednotiek, čiže množstva, platenie podľa množstva, atď.) Najčastejšie sú však zaužívané (Platí koľko vyhadzuješ).

Druhy množstvom zberov

Pri množstvom zberoch sa platí podľa množstva odpadov, ktoré vyprodukuje konkrétny subjekt (rodinný dom, byt, firma, úrad, škola,...) a množstvo sa určuje buď podľa objemu, alebo váhy odpadov od daného subjektu. Vo svete (ale aj na Slovensku) sa používajú nasledovné druhy

množstvom zberov:

- Kontajnerovo - intervalový
- Vrecový
- Žetónový (visačkový), nálepkový
- Vážiaci
- Hybridný
- Ďalšie (automatový, kreditný...)

Charakteristika jednotlivých druhov

Kontajnerovo intervalový: pri tomto druhu sa poplatky za odpady platia podľa toho, koľko kusov zberných nádob daný subjekt používa na zmesový odpad, aký je objem (110 l, 1100 l...) zberných nádob a s ako pravidelným intervalom (1 x 7 dní, 1 x 14 dní) sa tieto nádoby vyprázdňujú. Daný subjekt teda môže regulovať výšku svojho poplatku až tromi veličinami (počtom a objemom nádoby a intervalom zvozu).

Vrecový: pri kompletne vrecovom množstvom zbere sa vôbec nepoužívajú zberné nádoby (kuka, kontajnery). Namiesto nich sa na zber zmesového odpadu a aj vytriedených surovín používajú plastové vrecia (cca 10 - 30 l) so špeciálnou potlačou platnou iba v danej obci ("lokálna potlač"). Je určený pravidelný interval zberu vriec. V tento deň vyložia subjekty svoje vrecia so svojimi odpadmi na určené miesto pred svoj dom, firmu, atď. Prepravca počas dňa zozbiera vrecia s lokálnou potlačou (ostatné nie) a zabezpečí zneškodnenie alebo zhodnotenie odpadov. **Subjekty teda platia podľa počtu zakúpených a odovzdaných vriec so svojimi odpadmi.** Poplatky je možné regulovať počtom vriec, ich objemom a tým, či sú na smeti alebo na suroviny.

Výrobu vriec s lokálnou potlačou zabezpečí obec a predaj vriec sa realizuje najčastejšie prostredníctvom bežných obchodov. Pri kúpe vreca sú v jeho cene započítané aj náklady na zvoz, prepravu a zneškodnenie, prípadne zhodnotenie toľkých odpadov, aký je objem vreca. **Platí zásada, že cena vreca na zmesový odpad by mala byť výrazne vyššia, ako cena vreca na vytriedené suroviny. Vo väčšine obcí a miest s vrecovým zberom sa vrecia na vytriedené suroviny poskytujú buď zdarma alebo za symbolickú cenu.** Na zmesový odpad sa používajú tmavé nepriehľadné vrecia a na vytriedené suroviny priehľadné vrecia (pre vizuálnu kontrolu čistoty surovín). Pri čiastočnom vrecovom zbere sa zmesový odpad zberá plastovými vrecami a vytriedené suroviny pomocou kontajnerov.

Žetónový (visačkový) resp. nálepkový: pri tomto druhu zberu si subjekty **kupujú** (najčastejšie od obce alebo prepravcu) **žetóny** (visačky), resp. nálepky. Cena žetónu (nálepky) je adekvátna veľkosti (objemu) zbernej nádoby a jej jednému vyprázdneniu. Je stanovený pravidelný zber odpadov, keď prepravca prejde okolo každého subjektu. Ak má subjekt záujem o vyprázdnenie zbernej nádoby so svojim zmesovým odpadom, zavesí si na ňu žetón alebo nalepí nálepku. Len takto **označené nádoby sa vyprázdňujú a len vtedy daný subjekt platí za svoje odpady.** Neoznačené nádoby sa nevyprázdňujú. Keď prepravca nádoby vyprázdni, zvesí z nej žetón a odovzdá ho obci. Nálepky sa prelepujú. Poplatky si teda daný subjekt môže regulovať počtom použitých žetónov (nálepiek). Niektoré obce predávajú žetóny (nálepky) subjektom vopred a niektoré účtujú poplatky až po vykonaní služby. Tento druh zberu je veľmi podobný vrecovému zberu.

Vážiaci: pri tomto je na každej zbernej nádobe na

zmesový odpad namontovaný elektronický čip alebo nalepená nálepka s čiarovým kódom. Na zberovom vozidle je namontovaný automatický snímač a automatické vážiace zariadenie, ktoré počas vyklopenia zbernej nádoby presne identifikuje z čipu (alebo čiarového kódu) daný subjekt (meno alebo názov, adresa, typ nádoby, dátum a čas...) a s presnosťou na stotinu kilogramu odváži vyklopené odpady. Tieto údaje sa automaticky prenesú do palubného počítača v kabíne vodiča. Po skončení zvozu odovzdá vodič počítačový disketu (kartu) s údajmi z palubného počítača ekonomickému oddeleniu obce (alebo prepravcu), ktoré je softwarovo schopné okamžite každému subjektu vystaviť faktúru. Väčšinou sa však údaje priebežne elektronicky sumarizujú a faktúry (platobné výmery ...) sa vystavujú raz za mesiac (štvrt'rok, polrok...).

Hybridný: tento druh množstvového zberu je kombináciou rôznych druhov zberov a platenia poplatkov. Môže to byť kombinácia paušálny zber (poplatok) plus nejaký množstvový zber, alebo kombinácia dvoch alebo viacerých množstvových zberov (vrecový + žetónový, kontajnerovo intervalový + vrecový). Subjekt dostane za svoj paušálny poplatok určitú službu (napr. 1 zbernú nádobu s intervalom zvozu 1 x 14 dní), ktorá je chápaná ako odporučený limit. Ak niekto produkuje odpady nad tento limit, musí si dokupovať ešte napr. vrece s lokálnou potlačou, ktoré sa už ale spoplatňuje vyššou tarífou.

Ďalšie: v niektorých mestách západnej Európy sa pri bytových domoch používajú špeciálne zberné nádoby na zber zmesových odpadov, ktoré je možné s určitým zveličením prirovnať k predajnému automatu. Do takýchto kontajnerov je možné vložiť svoje odpady z domácnosti len vtedy, keď

vložíte napr. do identifikačného zariadenia kontajnera svoju identifikačnú (kreditnú) kartu, alebo vhodíte do určeného otvoru platidlo (peniaze, kompostovateľné žetóny...). Vtedy sa vám poklop kontajnera elektronicky a automaticky otvorí. Občan má potom možnosť vložiť do kontajnera svoje odpady, a to iba počas pár sekúnd. Potom sa kontajner opäť uzatvorí (uzamkne). Niektoré kontajnery po identifikácii alebo zaplattení otvoru len svoj malý vhadzovací otvor (napr. s objemom 15 l), do ktorého sa vložia zmesové odpady. Tieto odpady sa dokonca vo vhadzovacom otvore zlisujú a na displeji kontajnera sa občanovi ukáže, na aké percento (alebo o koľko percent) sa znížil objem jeho vložených odpadov. A občan zaplatí iba za objem zlisovaných odpadov, takže neplatí zbytočne za vzduch.

Záver

Je dosť široká škála rôznych druhov množstvových zberov. Zo skúseností sa dá učiť a väčšina z nich je realizovateľná aj v slovenských podmienkach. Pravdepodobne neexistuje na Slovensku ucelená štatistika o tom, koľko obcí u nás realizuje niektorý z druhov množstvových zberov, ale v odbornej literatúre sa často spomína, že na Slovensku je asi 500 obcí, ktoré používajú žetónový zber. Pred prijatím nového zákona o odpadoch mnohé slovenské obce používali najmä kontajnerovo - intervalový zber. Po prijatí zákona o odpadoch väčšina z nich prešla na paušálny systém platenia poplatkov za odpady, čo z hľadiska environmentálneho je možné označiť za chybu, pretože sa v mnohých týchto obciach zvýšila produkcia odpadov. Každý druh množstvového zberu (aj paušálny) má svoje výhody, ale aj nevýhody.

Výhody a nevýhody jednotlivých druhov množstvových zberov

Systém množstvových zberov a platenia poplatkov za zber, prepravu a zneškodňovanie odpadov prinášajú obciam a občanom niekoľko veľmi dôležitých výhod. Medzi tie najvýznamnejšie patria:

Spravodlivosť: Jednotliví pôvodcovia (domácnosti, firmy, podnikateľské subjekty, atď.) platia iba za svoje odpady a platia podľa toho, koľko odpadov produkujú. Neplatia za cudzie odpady.

Ekonomická motivácia: Kto produkuje viac odpadov, má vyššie poplatky ako ten, kto sa snaží mať odpadov menej. Uplatňuje sa princíp "znečisťovateľ platí". Každý platí adekvátne tomu, aký je jeho podiel na využívaní služieb zberu, prepravy, zneškodňovania či zhodnocovania odpadov. Ide teda o spravodlivé prerozdelenie nákladov medzi jednotlivých pôvodcov. Využíva sa prirodzené správanie človeka, pretože každý sa snaží šetriť na poplatkoch. Ak však chce pôvodca ušetriť na poplatkoch za odpady, musí preto niečo urobiť: napr. znižovať množstvo, triediť, kompostovať.

Environmentálne prínosy: množstvové zbery vytvárajú u pôvodcov odpadov priamo cez poplatky za odpady ekonomickú motiváciu na to, aby sa aktívnejšie zapájali do

systému triedenia surovín v obciach, do domáceho kompostovania, uprednostňovania návratných zálohovaných obalov, nakupovania ľahko recyklovateľných výrobkov a obalov alebo nebalených výrobkov, a taktiež aby produkovali čo najmenej odpadov. Skúsenosti mnohých obcí a miest potvrdili, že sa tak reálne deje. Vďaka systémom množstvových zberov sa dosť rapídne zvyšuje najmä separácia a kompostovanie odpadov a dosahuje sa aj znižovanie produkcie odpadov. Správanie občanov a ostatných pôvodcov odpadov sa pozitívne ovplyvňuje a smeruje k zvyšovaniu ochrany životného prostredia pred odpadmi.

Z ďalších výhod, ktoré sa najčastejšie vyskytujú pri realizácii množstvových zberov, možno spomenúť napr. úsporu nákladov na odpadové hospodárstvo, zvýšenie príjmov za odpredaj druhotných surovín, lepší prehľad o množstvách odpadov od jednotlivých pôvodcov, vyššia spokojnosť občanov so službami, atď.

Keďže množstvových zberov je niekoľko druhov, je pred ich zavedením dobré rozobrať si ich jednotlivé výhody a nevýhody a vybrať si ten systém, ktorý je pre obec najvýhodnejší.

Žetónový systém

Stručná charakteristika systému: Pôvodcovi si kupujú (na obecnom úrade, v obchodoch...) tzv. žetóny (visačky, nálepky ...). Keď potrebujú vyprázdniť svoju zbernú nádobu, zavesia si na ňu žetón. Pri zvoze sa vyprázdňujú iba nádoby so žetónmi, iné nie. Pôvodcovia teda platia iba za svoje odpady, a to podľa počtu predaných žetónov, čiže **za objem** svojich odpadov.

Výhody

- ♦ veľmi nízke náklady na zavedenie systému (stačí pripraviť cca 10 - 15 ks žetónov pre každého pôvodcu)
- ♦ rýchla návratnosť nákladov na zavedenie systému
- ♦ vysoká miera spravodlivosti prerozdelenia nákladov podľa produkcie odpadov jednotlivých pôvodcov
- ♦ vysoká motivácia k obmedzovaniu vzniku odpadov, triedeniu a kompostovaniu odpadov
- ♦ príjmy z poplatkov (predaj žetónov) môžu byť k dispozícii pred vykonaním zberu odpadov
- ♦ lepší (adresnejší) prehľad o jednotlivých rodinných a bytových domoch a iných pôvodcoch
- ♦ odstránenie anonymity domácností (pri bytových domoch)
- ♦ rýchlejší zvoz (netreba vyprázdňovať každú nádobu) a z toho vyplývajúce úspory nákladov (PHM, mzda...)

Nevýhody

- ♦ nutnosť zakupovania žetónov
- ♦ nároky na evidenciu žetónov (evidencia sa však nemusí robiť ak ju obec nepotrebuje)
- ♦ vyššia zodpovednosť pracovníkov pri zvoze (kontrola žetónov, číslo domu musí byť totožné s číslom na žetóne)
- ♦ vyššia zodpovednosť pôvodcov (najmä pri vešaní žetónov, v bytovom dome sa musí nájsť zodpovedný správca)
- ♦ vyššie nároky na disciplinovanosť pôvodcov (aby sa žetóny nestrhávali, aby si občania navzájom nesypali odpady...)
- ♦ ťažšia predvídateľnosť príjmov
- ♦ vyššie počiatkové nároky na osvetu
- ♦ čiastočné zdržiavanie zvozu (žetóny treba zvesiť a prekontrolovať)
- ♦ prípadná preťaženosť zberných nádob (pôvodcovia sa niekedy snažia napchať do nádoby čo najviac odpadov)
- ♦ nepravidelnosť vyprázdňovania zberových nádob zvyšuje riziko nedostatočnej hygieny nádob
- ♦ pravdepodobná nutnosť uzamykania zberných nádob pri bytových domoch (zabezpečenie spravodlivosti platieb)

Vážiaci systém

Stručná charakteristika systému: pri tomto systéme je na každej zbernej nádobe čip alebo nálepka s čiarovým kódom. Na zberovom vozidle je automatické vážiace a identifikačné zariadenie. Počas vyprázdňovania nádoby sa z čipu alebo nálepky identifikuje konkrétny pôvodca (domácnosť, bytový dom,...) a vážiace zariadenie mu odváži množstvo odpadov. Údaje sa prenášajú do palubného počítača a sú v elektronickej podobe. Pôvodcovia platia iba za svoje odpady, a to podľa váhy.

Výhody

- ♦ vysoká miera spravodlivosti prerozdelenia nákladov podľa produkcie odpadov jednotlivých pôvodcov (najspravodlivejší systém, pretože najpresnejšie určuje množstvo odpadov)
- ♦ vysoká motivácia k obmedzovaniu vzniku odpadov, k triedeniu a kompostovaniu odpadov
- ♦ nízke prevádzkové náklady na evidenciu (automatizovaný systém)
- ♦ nižšie náklady na vyrobovanie poplatkov za odpady (automatizovaný systém)
- ♦ nízke nároky na osvetu
- ♦ lepší (adresnejší) prehľad o jednotlivých rodinných a bytových domoch a iných pôvodcoch
- ♦ pohodlnosť pre pôvodcov a jednoduchá obsluha pre pracovníkov prepravcu
- ♦ dáta v elektronickej podobe (efektívna štatistika a výstupy, softwarová prepojenosť, využitie dát na zvýšenie motivácie pôvodcov)
- ♦ kontrola pracovných výkonov vodiča a závozníkov (automatizovaný systém meria presný čas, dátum... a prepravca vie z neho vyčítať efektívnosť plnenia pracovných úloh)
- ♦ pravidelnosť vyprázdňovania zberových nádob
- ♦ kontrola skutočného vyprázdnenia zberových nádob

Nevýhody

- ♦ vyššie počiatkové náklady na zavedenie systému (nákup vážiaceho a identifikačného zariadenia na vozidlo)
- ♦ nutnosť úpravy zberových vozidiel
- ♦ existuje asi len zahraničný výrobca vážiaceho zariadenia
- ♦ náklady na servis a údržbu vážiaceho zariadenia
- ♦ za ťažšie odpady sa platí viac, ale váha odpadov by nemala byť niekedy rozhodujúcim kritériom pre výšku poplatkov. Ľahké odpady sú častokrát horšie ako ťažšie. Platba za váhu môže byť kontraproduktívna (napr. skládka nie je limitovaná váhou, ale svojím objemom. Platí sa však za váhu)
- ♦ vyššie nároky na disciplinovanosť pôvodcov (aby sa ukladali odpady len do vlastných zberných nádob, popr. nepoškodzovali čipy a nálepky s čiarovým kódom...)
- ♦ pravdepodobná nutnosť uzamykania zberných nádob pri bytových domoch (zabezpečenie spravodlivosti platieb)

Vrecový systém

Stručná charakteristika systému: Pri tomto systéme sa spravidla vôbec nepoužívajú zberné nádoby kontajnery. Namiesto nich sa používajú plastové vrecia (10 - 30 l) s oficiálnou potlačou. Pôvodcovia odpadov si vrecia kupujú v obchodoch, a to najčastejšie dva druhy: jedno vrece (tmavé) na zmesový odpad a jedno vrece (priehľadné) na vytriedené suroviny. Vrecia na zmesový odpad sú výrazne drahšie ako tie na vytriedené suroviny, môžu byť aj zdarma. Pôvodcovia už pri kúpe vreca zaplatia všetky náklady na zneškodnenie alebo zhodnotenie odpadov, ktoré uložili do svojho vreca. Pôvodcovia teda platia iba za svoje odpady, a to podľa objemu a počtu zakúpených vriec.

Výhody

- ♦ veľmi rýchla návratnosť investícií na zavedenie systému (náklady na vrecia sa obci vrátia ich predajom)
- ♦ vysoká miera spravodlivosti prerozdelenia nákladov podľa produkcie odpadov jednotlivých pôvodcov
- ♦ spravodlivosť aj v bytových domoch (každá domácnosť má svoje vlastné vrecia)
- ♦ vysoká motivácia k obmedzovaniu vzniku odpadov, k triedeniu a kompostovaniu odpadov
- ♦ výrazné zníženie objemu prevážaných odpadov (odpady treba umiestniť do relatívne malých vriec, čo núti pôvodcov objemnejšie odpady stlačiť, skracovať,...)
- ♦ príjmy z poplatkov (predaj vriec) sú k dispozícii pred vykonaním zberu odpadov (vriec)
- ♦ nemusia sa (ale môžu) používať zberné nádoby (nepotrebné nádoby na zmesový odpad sa môžu použiť na zber vytriedených surovín)
- ♦ úspora priestranstva pri nepoužívaní zberných nádob
- ♦ žiadne náklady na údržbu zberových nádob
- ♦ žiadne problémy so zapáchaním odpadov
- ♦ nie je potrebná žiadna (alebo iba minimálna) evidencia
- ♦ mnoho občanov je zvyknutých nakupovať vrecká do smetných košov, čo uľahčuje zavedenie tohto systému
- ♦ možnosť flexibilného umiestňovania vriec s odpadmi na rôzne, ale určené miesta (nie je nevyhnutné umiestňovať vrecia s odpadmi výlučne pred svoj dom. Keď sa vyloží na iné určené miesto, nikto nato finančne nedoplatí. Náklady už boli uhradené pri kúpe vreca)
- ♦ pravidelnosť zberu odpadov

Nevýhody

- ♦ počiatočná investícia na výrobu oficiálnych vriec s potlačou
- ♦ starostlivosť o nepretržité zásobovanie predajných miest oficiálnymi vrecami
- ♦ nutnosť zakupovanie plastových vriec pôvodcami (mnohí sú však už teraz zvyknutí kupovať si vrecká do smetných košov)
- ♦ ak sa budú nakladať vrecia s odpadom do zberového auta ručne, môže to neskôr pracovníkom prepravcu spôsobiť zdravotné problémy s chrbticou
- ♦ vyššie nároky na disciplinovanosť pôvodcov (nutnosť zaviazať vrece, používať iba oficiálne vrecia, vykladať vrecia iba v deň zvozu...)
- ♦ riziko znečisťovania verejných priestranstiev pri nedisciplinovanosti pôvodcov (napr. rozfúkanie odpadov z nezviazaných vriec, nepoužívanie oficiálnych vriec môže spôsobiť hromadenie nezaplateného odpadu, ničenie vyložených vriec...)
- ♦ náročnejšie nakladanie s objemnejšími odpadmi (niekedy môže byť problém ich umiestniť do relatívne malého vreca)
- ♦ vyššie nároky na osvetu
- ♦ vznik odpadov zo samotných vriec (celkovo však bude tvorba odpadov nižšia)

Kontajnerovo - intervalový systém

Stručná charakteristika systému: Poplatky sa určujú podľa toho, koľko zberných nádob pôvodca užíva, aký je ich objem a ako často sa tieto zberné nádoby vyprázdňujú. Pôvodcovia platia iba za svoje odpady a to podľa objemu.

Výhody

- ♦ žiadne náklady na zavedenie systému (zberné nádoby používa už hľadaj každý pôvodca)
- ♦ tradičnosť používania systému (do prijatia nového zákona o odpadoch to bol najpoužívanější systém spoplatňovania služieb odpadového hospodárstva)
- ♦ nízke nároky na evidenciu
- ♦ nízke nároky na zodpovednosť pôvodcov a pracovníkov prepravcu
- ♦ nízke nároky na osvetu
- ♦ pohodlnosť a organizačná nenáročnosť pre pôvodcov a pracovníkov prepravcu
- ♦ pravidelnosť vyprázdňovania zberných nádob

Nevýhody

- ♦ neberie sa veľmi do úvahy množstvo odpadov.
- ♦ poplatky sa skôr odvíjajú od počtu zberných nádob a intervalu zvozu, ako priamo od množstva odpadov.
- ♦ nižšia miera spravodlivosti prerozdelenia nákladov podľa produkcie odpadov
- ♦ nižšia motivácia k obmedzovaniu vzniku odpadov, k triedeniu a kompostovaniu odpadov
- ♦ horší (neadresnejší) prehľad o jednotlivých rodinných a bytových domoch a iných pôvodcoch
- ♦ vysoká miera anonymity v bytových domoch
- ♦ problematická kontrola pracovných výkonov pracovníkov prepravcu (či skutočne vyprázdňujú zbernú nádobu)
- ♦ pravdepodobná nutnosť uzamykania zberných nádob pri bytových domoch

Odmeňovanie zamestnancov obce

Zákon č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov určuje v § 3 až § 5 platové pomery starostov.

§ 3 ods. 1 - Starostovi patrí plat, ktorý je súčinom priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve vyčíslennej na základe údajov Štatistického úradu SR za predchádzajúci rok (priemerná mzda zamestnanca v národnom hospodárstve za rok 2003 bola 14 365 Sk) a násobku podľa § 4.

§ 4 ods. 1 Starostovia sa na účely určenia platu zaraďujú do 9 skupín podľa počtu obyvateľov. Pre obce s počtom obyvateľov od 501 do 1000 je koeficient 1,83.

§ 4 ods. 2 Plat starostu nemôže byť nižší, ako je stanovené v § 3. Obecné zastupiteľstvo môže tento plat rozhodnutím zvýšiť až na dvojnásobok.

§ 5 ods. 1 Starostovi možno poskytnúť odmeny s prihliadnutím na náročnosť a kvalitu výkonu funkcie až do 50%, a mimoriadne odmeny za činnosť vykonávanú v súvislosti s mimoriadnymi udalosťami. O poskytnutí odmien rozhoduje obecné zastupiteľstvo.

Starosta obce Rakovnica má priznaný plat v základnej výške podľa tohto zákona.

Platové náležitosti hlavnej kontrolórky obce upravuje § 18c zákona č. 369/2004 Z. z.

§ 18c ods. 1 Plat hlavného kontrolóra je súčinom priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve vyčíslennej na základe údajov Štatistického úradu SR za predchádzajúci rok a koeficientu podľa počtu obyvateľov obce, ktorý je v obci od 500 do 1000 obyvateľov 1,28.

§ 18c ods. 2 Ak má hlavný kontrolór obce dohodnutý kratší pracovný čas, jeho plat sa určí v závislosti od dĺžky pracovného času.

§ 18c ods. 5 Obecné zastupiteľstvo môže hlavnému kontrolórovi obce schváliť mesačnú odmenu až do výšky 30% z mesačného platu.

Pracovný úväzok hlavnej kontrolórky obce je 20 hodín mesačne.

Platové náležitosti ostatných zamestnancov obce sú určené podľa zákona č. 553/2004 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. Výška platu je závislá od funkčného zaradenia, kvalifikačných predpokladov, dĺžky praxe v zmysle uvedeného zákona.

Osobitné odmeňovanie platí pre práce náhodného charakteru, ktoré sú odmeňované formou dohody o vykonaní práce podľa aktuálnych potrieb.

- ol -

Dotácia pre materskú školu

Bočný pohľad na materskú školu

V deťom v škole chutí

Obecný úrad predložil žiadosť o poskytnutie finančných prostriedkov pre potreby Materskej školy v Rakovnici. Cieľom projektu je zabezpečenie priestorov budovy na pokračovanie výchovnovyučovacieho procesu školy.

Súčasný stav je nasledovný:

"Nakoľko budova bola postavená v 50-tich rokoch a do jej zabezpečenia na znižovanie energetickej straty sa nič za toto obdobie neinvestovalo a tak nastal stav havarijný. Strecha je v dezolátnom stave, vykuruje sa na pevné palivo i keď máme v obci už aj plyn a prípojka

je aj pri škôlke".

Odborný garantom projektu je Vojtech Rišpán. Požadovaná dotácia je vo výške 997.670,- Sk. Realizovaním projektu sa vytvorí optimálne podmienky pre naše deti v materskej škole.

Pekné zariadenie

Foto na str.: Dr. Sabo

Projekt aktivácie dlhodobo nezamestnaných

V čase od 9.2.2004 do konca roka organizovala obec Rakovnica v spolupráci s Okresným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (OÚPSVaR) v Rožňave a v súlade so zákonom o službách zamestnanosti aktiváciu dlhodobo nezamestnaných občanov obce. V mesiaci február až august 2004 sa aktivácie zúčastnilo 18 občanov, od septembra do novembra 10 a od decembra 11 občanov. V jarných mesiacoch sa vykonávalo upratovanie komunikácií a obecných priestranstiev, cintorína, čistenie a údržba cestných priekop, v lete údržba cintorína, okolia ciest, ihriska, výkopové a stavebné práce pri oprave obecného rozhlasu, vyčistenie pomníkov a ich okolia, obnovenie zatmelenia a nátery všetkých okien na budove obecného úradu, kultúrneho domu a obecného klubu. V jesenných mesiacoch sa práce sústredili na upratovanie verejných priestranstiev a verejnej zelene, likvidáciu nepovolených skládok odpadkov. V zime je to odpratávanie snehu, výroba, oprava a údržba pracovného náradia, oprava stoličiek a stolov v kultúrnom dome. Zmluva s OÚPSVaR je uzavretá do konca apríla 2005. V prípade, že program aktivácie bude pokračovať aj v budúcnosti, obec má naďalej záujem o aktiváciu.

- ol -

Obec Rakovnica dáva na známosť

Obecný úrad v Rakovnici ponúka občanom veľkokapacitný kovový kontajner v cene 1.500,- Sk. Záujemcovia sa môžu prihlásiť u starostu obce.

Majetok

Nehnuteľný majetok (pozemky) obce sú v celkovej rozlohe 2 574 hektárov. Z toho orná pôda tvorí 43,8 árov; záhrady 6,7 árov; vodné plochy (potoky) 17,9 árov; zastavaná plocha 95,0 árov.

Pôda

Od 1. 9. 2005 do vlastníctva obce prejde (pribudne) pôda neznámych vlastníkov, ktorá doteraz bola v správe Slovenského poľnohospodárskeho fondu (SPF).

Ďalšia novela

Zákon č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení bol prvýkrát novelizovaný ďalším zákonom č. 535/2004 Z. z. Najnovšiu novelizáciu prináša zákon č.

615/2004 Z. z. s nadobudnutím účinnosti dňom 25. 11. 2004.

Obec môže v zmysle zákona č. 511/1992 Z. z. vykonávať exekučné konanie.

NR SR vydala zákon č. 583 z 23. septembra 2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2005.

Viete, že ...?

❖ V obci bola evanjelická základná škola s dvoma triedami pre 1.- 4. ročník a 5.- 8. ročník. Škola bola pri kostole E.C.A.V.

❖ V obci sa hrávali ochotnícke divadelné predstavenia v bývalej škole E.C.A.V. Sporadické predstavenia, väčšinou v zime, nacvičoval miestny farár a učiteľ.

❖ V škole E.C.A.V. bol aj malý byt pre učiteľa. Pozostával z predsiene, 1 izby a kuchyne.

❖ Okrem školy E.C.A.V. bola aj katolícka škola za kostolom.

❖ Richtári nemali vlastné miestnosti ani budovy, ale každý zvolený úradoval doma. Mal pečiatičku a železnú kovovú ladu (trezor) na dokumenty a peniaze.

❖ Obecná budova pre richtára bola zriadená až po druhej svetovej vojne v budove Lisauera, na mieste terajšieho kultúrneho domu.

❖ Terajšia viac účelová budova OcÚ bola postavená v štyridsiatych rokoch. (Predsedom MNV bol L. Benko).

❖ V obci bol jeden mlyn. Vyšný u Kravca. Z histórie sa zachovalo aj označenie Nižný mlyn. Či sa mlyn prevádzkoval istotne nevieme.

❖ Prvý betónový most cez Hontianský potok sa postavil po II. svetovej vojne. Predtým bol len brod a neskôr drevený most.

❖ Kováčka dielňa, šmitňa, bola v miestach kde je teraz obecný klub. Vlastníkom bol Ján Kožár. Produkovoval všetko, čo bolo treba do hospodárstva. Kuli kone, robili poľnohospodárske náradia grace, hoky, lemeše, obruče, motyky, kladivá, kovania na vozy a ďalšie. Šmitňa bola aj na pozemku, kde teraz býva H. Fabiánova. Vlastníkom

Domy na "povrázkoch"

bol Fabián Mičko.

❖ Kolesárom bol Tuza Ján na "hostinci" pri terajšom dome Tuzovcov. Robil kolesá, vozy. Okná, dvere, nábytok robil jeho brat Ladislav Tuza.

❖ Krčmy boli dve. V dedine u Lisauera na mieste kde je teraz kultúrny dom. Na "hostinci" u Lindaka Katrinč, v terajšom dome Gabriely Kónovej. Po druhej svetovej vojne bola krčma u Baffyho.

❖ Obchod bol len jeden u Lisauera, kde sa predávali rôzne tovary a výrobky. Predával aj mäso. Robil porážky zvierat a výsek mäsa i výrobky z neho.

❖ Druhý obchod v roku 1942 bol v dome Fábiana Pétera u Grajciarika spolu s krčmou. Tvoril základ potravného spolku. Prvým obchodníkom bol Sombaty a po ňom Oravec. Predajňa potravín bola aj na "hostinci" pre miestnu časť obyvateľov v budove Tuzu Ladislava.

❖ Potravný spolok postavil obchod, krčmu (Hangyu) na mieste terajšieho obecného klubu.

❖ Po vojne kováčske práce ešte

Cesta do "hrabiny"

vykonávali cigáni v Dolinke, najmä lemeše, reťaze, hoky, grace a iné.

❖ Výrobky pre gazdov robili napr. Sedlák - jarma, Koltáš - hrable, Benkovci - hrable, rebríky a rebrináky na vozy. Kosiská si zväčša gazdovia robili sami.

❖ Ťažné zvieratá v gazdovstve

pokrač. na str. 7

Všetko zasypané snehom

boli kone, voly a kravy.

☛ V bujačnici pod kostolom E.C.A.V. (teraz je tam cesta) chovali sa obecné býky 2 kusy a pásol ich obecný pastier spolu s ostatným dobytkom.

☛ Užitočné zvieratá sa chovali: ovce, ošípané, kozy, hydina, husi, kačice, sliepky.

☛ Verejné obecné studne boli spočiatku dve jedna pri bujačnici a druhá pri terajšom obecnom klube.

☛ Krajčírské práce si robili väčšinou jednotlivé domácnosti. Šili plátene odevy, nohavice, košeľe, spodné prádlo.

☛ Na plátno sa pestovalo konope a ľan. Pestovali sa najmä na nižných lúkach poníže čertovej studienky.

☛ Konope sa delili dvojako a to paskonné a materné. Paskonné sa vytrhali čo najskôr materné - samičie sa až po dozretí semiená

vytrhávali a spracovali. Semeno sa vymlátilo a odložilo na sadbu. Konope sa močilo v močidlách v Šinárovej doline.

☛ Obecná kronika je vedená od roku 1974 do dnes. Kronikármi boli Ján Nagy, Eva Fábiánová. Teraz je kronikárkou Eva Uhrinová.

☛ Školská kronika bola vedená od 1925 do 1976 roku. Najprv bola Štátna ľudová škola v Rudnej - expozitúra v Rekeni, potom Národná ľudová škola v Rakovnici.

☛ Obec má prvú pamätnú knihu obce Rakovnica založenú v roku 1960 a vedenú do roku 1975. Druhá pamätná kniha je vedená od roku 1976 dodnes.

☛ Obec vlastní Pokladnú knihu 167. odbočky Jednoty Ev. žien v Rekeni založenú od roku 1935 do roku 1938. Úvod knihy obsahuje tieto

údaje: - "V mene božom! Založený 167. odb. Jednoty Ev. žien v Rekeni, dňa 4. marca 1935 roku. Založila sestra Z. Jakobejová, predsedkyňa 116. odb. J. E. Ž. v Ochtinej a pani Mária Chlebušová, vdova po učiteľovi v Rekeni."

☛ V dome smútku sa nachádza Pamätná kniha zosnulých.

☛ Richtárska železná lada (trezor), ladiška sa nachádza v OcÚ, a je plne funkčná i dnes.

ŠPOLOČENSKÁ KRONIKA

Oslava životných jubileí:

60 rokov	
Koltáš Emil,	Rakovnica 33 * 21.2.1945
65 rokov	
Kožárová Magdaléna,	Rakovnica 199 * 1.2.1940
75 rokov	
Tindúrová Zuzana,	Rakovnica 72 * 17.2.1930
Fabiánová Helena,	Rakovnica 29 * 3.2.1930

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Prehľad úradov miestnej štátnej správy v okrese Rožňava

P.č.	Úrad (odbor)	Prednosta úradu (ved. odboru)	Telefón	Adresa
1	Obvodný úrad	Ing. Szöllös Ján	7322394	Nám. 1. mája 11, Rožňava
	-odbor odv. činností a vnútornej správy	Ing. Gemerský Ivan	7322394	Nám. 1. mája 11, Rožňava
	-odbor všeobecnej vnútornej správy	JUDr. Jesenko Július	7322711	Nám. 1. mája 11, Rožňava
	-odbor krízového riadenia	Ing. Lacko Norbert	7323185	Nám. 1. mája 11, Rožňava
	-odbor živnosten. podnikania	Ing. Babič Ján	7343579	Nám. 1. mája 11, Rožňava
2	Úrad práce, soc. vecí a rodiny	Ing. Lacková Dana	7880512	Šafárikova 112, Rožňava
3	Obvodný úrad životného prostredia	Ing. Kliment Peter	7322244	Záhradnícka 13, Rožňava
4	Obvodný úrad cest. dopravy a pozem. komunikácie	Ing. Bobko Marián	7881803	Nám. 1. mája 11, Rožňava
5	Obvodný pozemkový úrad	JUDr. Pangráč Pavel	7328185	Šafárikova 71, Rožňava
6	Obvodný lesný úrad	Ing. Kavečanky Arpád	7329004	Šafárikova 71, Rožňava

Ako si vybrať správnu školu?

Čo nevidieť je tu koniec školského roka. Žiaci končiaci základnú školu sa už rozhodujú kam pôjdu po jej skončení. Rodičia budúcich prváčikov uvažujú na ktorú školu prihlásia svoje deti. Aj keď je určitá rajonizácia, rodič si môže slobodne zapísať dieťa kde uzná za vhodné.

Čo všetko by sme si mali všimnúť na škole, kde sa bude vaše dieťa vzdelávať? Ponúkame vám kritéria k rozhodovaniu. Čo by bolo potrebné mať na zreteli:

- ✓ Vybavenie školy počítačmi.
- ✓ Vzdialenosť školy od domova.
- ✓ Výučba cudzích jazykov.
- ✓ Telocvičňa v škole.
- ✓ Kvalitní učitelia.
- ✓ Nová budova školy.
- ✓ Škola má školský klub (družinu).
- ✓ V škole dobre varia.
- ✓ Škola má dobrý učebný plán.
- ✓ Škola má dobrú povesť.
- ✓ Škola má schopné vedenie- riaditeľa.
- ✓ Je to štátna škola.
- ✓ Je to cirkevná škola.
- ✓ Je to súkromná škola.
- ✓ Do tej školy som kedysi chodil aj ja.
- ✓ Chodia tam aj kamaráti môjho dieťaťa.
- ✓ Aké je hodnotenie žiakov známkami, bez známok, slovné.
- ✓ Aké sú poplatky a začo.
- ✓ Aká je mimoškolská činnosť.
- ✓ Načo je škola zameraná.
- ✓ Ako deti majú možnosť prezentovať svoje sociálne zručnosti.
- ✓ Aká je spolupráca školy s rodičmi.
- ✓ Ako sa škola prezentuje na verejnosti.
- ✓ Vzťahy učiteľov s rodičmi.
- ✓ Partnerská vzájomná komunikácia.
- ✓ Možnosť športového, kultúrneho vyžitia.
- ✓ Aké sú poznávacie aktivity pre žiakov (návštevy pamätných miest, besedy s významnými ľuďmi a pod.)
- ✓ Internetizácia školy s prístupom detí.
- ✓ Vzťahy vedenia školy so samosprávou.
- ✓ Aké je vybavenie laboratórnych miestností.
- ✓ Aké je materiálne technické vybavenie a zabezpečenie školy.
- ✓ Do akých súťaží sa zapája škola.
- ✓ Aké je umiestnenie školy v súťažiach
- ✓ Aké záujmové krúžky majú.

Ponúkli sme vám otázky, na ktoré je dobre si odpovedať a správne sa rozhodnúť. Pre svoje deti chceme všetci to najlepšie. Je to správne. Väčšina z nás si uvedomuje osvedčenú myšlienku: "Najlepšia investícia rodiča je do vzdelania svojich detí". Veď čo iné naicennejšie im môžeme dať. Čím kvalitnejšie vzdelanie, tým väčšia možnosť uplatnenia sa v živote.

Dedinská folklórna skupina pri OcÚ v Rakovníci Pozvánka

Pozývame Vás na slávnostný program pri príležitosti 10. výročia vzniku DFS, ktoré sa uskutoční dňa 2. 4. 2005 (v sobotu) o 15.00 hod. v sále kultúrnom dome.

- Program :**
1. Otvorenie
  2. Slávnostné vystúpenie pri príležitosti 10. výročia DFS
  3. Akt pomenovania DFS
  4. Gratulácie
  5. Záver

Tešíme sa na Vašu účasť

